

Memo Startnota regeerakkoord Rutte III

Onlangs is de Startnota van het kabinet Rutte III verschenen. In deze nota wordt een nadere vertaling gemaakt van de financiële afspraken zoals die in het Regeerakkoord Rutte III zijn opgenomen. Hoewel de consequenties van deze startnota op zijn vroegst zullen worden vertaald in een nog te verschijnen tussentijdse circulaire op basis van het interbestuurlijk akkoord (naar verwachting februari 2018), willen wij u middels deze memo vast informeren over de gevolgen voor de ontwikkeling van de Algemene Uitkering Gemeentefonds in de komende jaren. Op basis van de Startnota ontstaat het volgende budgettair resultaat:

Budgettair resultaat doorrekening startnota

	2018	2019	2020	2021
<u>1. Ontwikkelingen accres/uitkeringsbasis</u>				
→ toename accres o.b.v. startnota	747.600	1.874.600	2.755.400	3.443.300
<u>2. Reserveringen</u>				
→ Bijstelling stelpost nominale compensatie lonen/prijzen	-107.600	-245.800	-396.100	-496.900
→ Loon- en prijsontwikkeling Sociaal Domein	-68.400	-322.300	-573.400	-801.300
→ Volumeontwikkelingen Sociaal Domein	-186.700	-377.100	-571.300	-769.400
<u>3. Taakmutaties</u>				
→ WMO abonnementstarief	0	-181.000	-181.000	-181.000
→ Enveloppegelden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Budgettair resultaat doorrekening startnota	384.900	748.400	1.033.600	1.194.700
<u>4. Stelpost regeerakkoord</u>				
Mutatie Algemene Uitkering t.o.v. najaarsnota	-477.200	-855.400	-804.700	-585.100
	-92.300	-107.000	228.900	609.600

Toelichting mutaties:

Ad 1. Ontwikkeling Accres

De accresbedragen nemen de komende jaren sneller toe dan de eerdere in de najaarsnota opgenomen ramingen die nog waren gebaseerd op een grove doorrekening van het regeerakkoord. Met name vanaf 2020 vindt er een stijging van het accres plaats. Oorzaak van deze toename zit hem, naast de actualisering van de ramingen van het Centraal Planbureau, ook in het feit dat vanaf 2020 de rijksuitgaven van de ministeries van VWS en SZW meelopen in de accessystematiek, waardoor de Algemene Uitkering verder toeneemt.

Voor 2018 en 2019 wordt er voor het Sociaal Domein nog apart een compensatie in het Gemeentefonds gestort voor loon-/prijscompensatie en volumeontwikkeling.

Ad. 2 Reserveringen

De indexpercentages voor loon- en prijzen zijn bijgesteld op basis van de ramingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) zoals het kabinet die heeft gehanteerd in het regeerakkoord en waar de departementen in hun begrotingen vanuit zijn gegaan. De laatst bekende indexpercentages, die bij de doorrekening van de circulaire worden gebruikt, liggen lager. Wij hebben de hogere CPB percentages in de doorrekening gehanteerd omdat deze actueler zijn en naar verwachting dichterbij de werkelijke loon- en prijsontwikkeling zullen liggen. Bij de meicirculaire 2018 zal de eerstvolgende bijstelling plaatsvinden. Voorgesteld wordt een extra reservering te doen ten laste van het accres.

In het inkoopkader Sociaal Domein 2018 is al rekening gehouden met het prijsniveau 2018. Voor 2019 en verder worden ook hier de indexeringspercentages van het CPB toegepast. Voor volumestijging gaan we ook uit van het door het CPB aangehouden percentage van 2% per jaar. Voorgesteld wordt deze middelen te reserveren op een stelpost voor de stijgende kosten binnen het Sociaal Domein.

Ad. 3 Taakmutaties

Eigen bijdragemaatregel WMO

De eigen bijdragen WMO worden naar verwachting vanaf 1 januari 2019 gemaximeerd op € 17,50 per cliënt per maand. Naast de inkomstenderving zal daardoor ook een aanzuigende werking op de zorgkosten, als gevolg van minder zorgmijding, ontstaan. Het rijk geeft aan dat de gemeenten vanuit het accres dit nadeel zullen moeten opvangen. Vooralsnog gaan wij uit van de informatie van het Rijk dat 50% van de kosten door de gemeenten vanuit het accres zullen moeten worden bekostigd. Op basis van een verwachte kostenpost van 290 miljoen bedraagt het aandeel van Leusden dan € 181.000. Met mogelijke herverdeeleffecten hebben wij geen rekening gehouden.

Enveloppegelden

Het accres stijgt ook als gevolg van beleidsintensiveringen door het rijk op specifieke beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld de klimaatplannen. Het rijk gaat er daarbij vanuit dat de gemeenten een gelijke financiële inspanning zullen leveren op dit gebied door de extra stijging van het accres als gevolg van deze intensiveringen ook aan te wenden voor deze doelen. Deze gemeentelijke uitgaven zullen dan ook vanuit het accres moeten worden bekostigd. Het interbestuurlijk akkoord, dat na honderd dagen regeren zal worden gepresenteerd, zal naar verwachting meer inzicht bieden in deze kosten.

Voor beide taakmutaties geldt dat de gevolgen voor onze begroting de komende tijd, ook beleidsinhoudelijk, verder moeten worden uitgewerkt waarbij de financiële consequenties in beeld moeten worden gebracht.

Ad. 4 Stelpost regeerakkoord

Bij de najaarsnota hebben we al vast een eerste doorrekening van het regeerakkoord gemaakt en daarvoor een stelpost in de begroting opgenomen. Deze stelpost kan nu komen te vervallen, waarna het geactualiseerde begrotingssaldo ten opzichte van de najaarsnota kan worden bepaald.

De uitkomsten van de doorrekening van de startnota en de gevolgen daarvan voor onze begrotingspositie zijn als volgt:

Bijgestelde begrotingspositie	2018	2019	2020	2021
Begrotingspositie, stand najaarsnota 2017	-22.100	1.087.900	1.204.400	799.700
resultaat doorrekening startnota	-92.300	-107.000	228.900	609.600
Bijgestelde begrotingspositie 2018-2021	-114.400	980.900	1.433.300	1.409.300

Lokale ontwikkelingen

Naast de bovengenoemde landelijke ontwikkelingen spelen er binnen onze gemeente ook een aantal ontwikkelingen en risico's die vanaf 2018 naar verwachting aan aanvullend structureel beslag op onze begroting zullen leggen. Het gaat daarbij onder meer om de tekorten die zich manifesteren binnen het Sociaal Domein, de stijging van de kosten in de bouwsector en de gevolgen daarvan voor de investeringen in grote infrastructurele werken (o.a. nieuwbouw Integrale Kindcentra), en de toenemende capaciteitsvraag binnen de ambtelijke organisatie en de mogelijke gevolgen daarvoor op de formatie. Deze ontwikkelingen hebben wij overigens al in de programmabegroting en de risicomonitor 2017-2 benoemd.

Conclusie/Voorstel

De Startnota laat in meerjarenperspectief voor de jaren 2019 en verder een forse toename van het accres zien ten opzichte van de septembercirculaire en de eerste globale doorrekening van het regeerakkoord. Daar staat tegenover:

- een aantal van rijkswege nog onzekere ontwikkelingen die vooralsnog als p.m. post zijn opgenomen en die nog verder financieel moeten worden "opgehard";
- een aantal ontwikkelingen op lokaal niveau waarvan het de verwachting is dat deze een aanvullend structureel beslag zullen leggen op onze begrotingspositie 2018-2021.

Wij zullen u, zoals eerder is toegezegd, nog voor de verkiezingen een uitgewerkt voorstel doen toekomen waarbij als vertrekpunt geldt het behouden van een structureel sluitende meerjarenbegroting 2018-2021 en een financieel gezonde uitgangspositie voor de nieuwe aantredende gemeenteraad. Dit willen wij doen aan de hand van de in februari te verschijnen tussentijdse circulaire, waarin het interbestuurlijk akkoord is verwerkt, en de nadere vertaling van de hierboven toegelichte lokale financiële risico's die zich in 2018 en verder manifesteren. Wij zullen ten aanzien van deze 2 ontwikkelingen een integraal uitgewerkt voorstel doen op basis waarvan een besluit kan worden genomen. Dit besluit kan vervolgens worden betrokken bij de totstandkoming van de kadernota die dan in voorbereiding is.